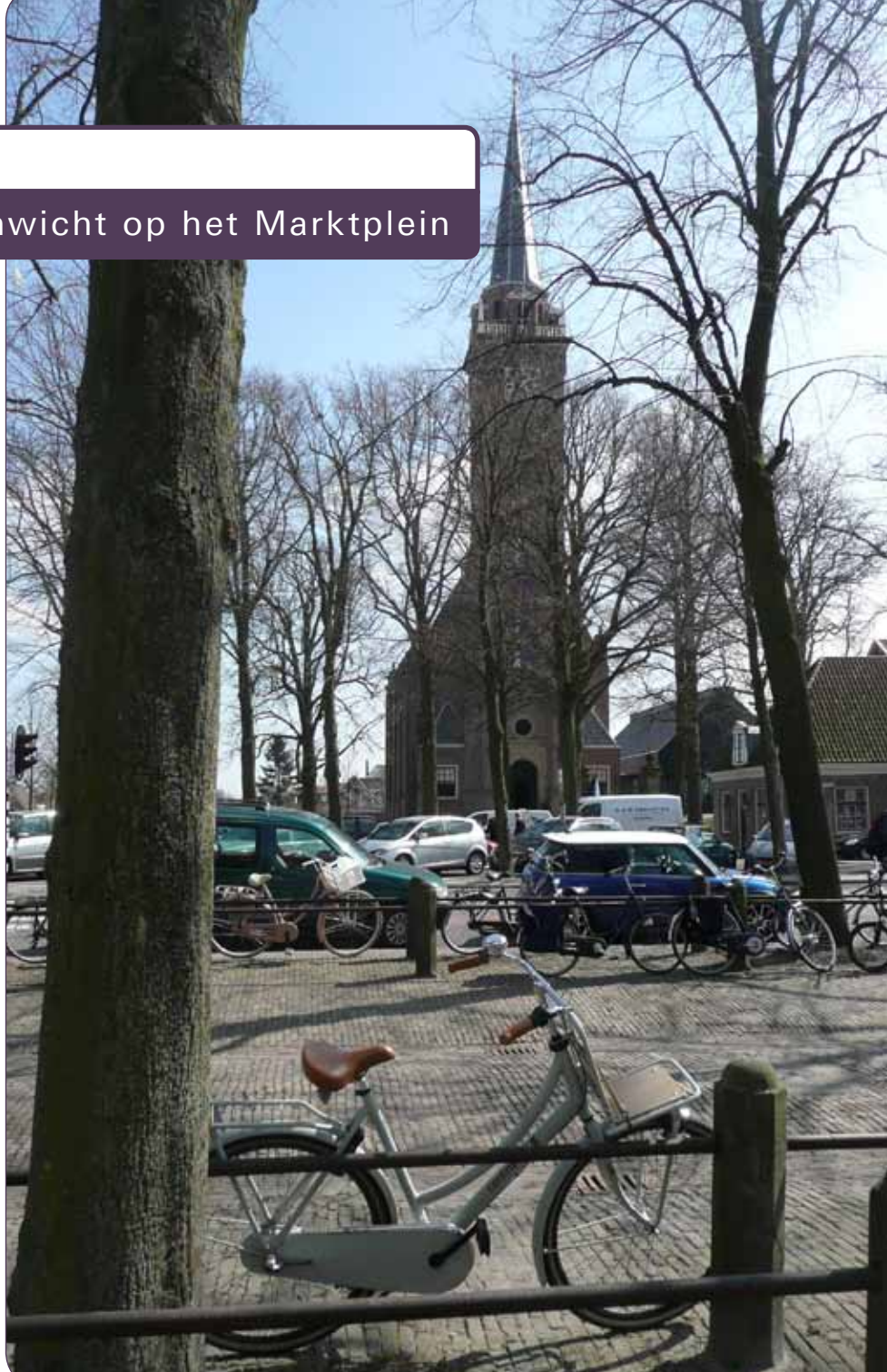

Middenbeemster

Dynamiek en evenwicht op het Marktplein

CONCEPT

Inhoud

Inleiding	5
Historische context Marktplein	7
Beleid Marktplein	9
Beschermd dorpsgezicht	9
UNESCO werelderfgoed	9
Structuurvisie en Omgevingsnota	9
Bestemmingsplan Middenbeemster en Westbeemster 2013	11
Functiemenging, dynamiek en evenwicht op het Marktplein	13
Functiemenging	13
Dynamiek	13
Evenwicht	13
Reguleren versus faciliteren	13
Visie Marktplein	15
Visie Marktplein	17
Functies aan het plein	17
(Historische) inrichting plein	19
Auto's op het plein	21
Fietsen op het plein	21
Terrassen op het plein	23
Bushaltes op het plein	23
Evenementen en activiteiten	25
Tot slot	27

Inleiding

De gemeente Beemster heeft buRO en SVP Architectuur en Stedenbouw gevraagd een visie op te stellen voor het Marktplein in Middenbeemster. Een visie is hierin *'een inspirerend, uitdagend en dynamisch beeld van de toekomst dat collectief wordt gedeeld en dat perspectieven biedt voor een langere periode'*.

Aanleiding voor het opstellen van deze visie ligt in een aantal ontwikkelingen die momenteel al zichtbaar zijn of dat binnenkort worden aan en in de buurt van het Marktplein. Het betreft daarbij o.a. het vrijkomen van de Kosterij en het nadenken over een mogelijk nieuwe bestemming, het (lang) te koop staan van een aantal woonhuizen en de aanvraag voor een horecabestemming voor een reeds verkochte woning, het (deels) vrijkomen van het gemeentehuis door de samenwerking met Purmerend en het willen reguleren van de terrassen bij de verschillende horecazaken op het plein.

In de discussie rond de herziening van het Bestemmingsplan Middenbeemster en Westbeemster 2013, was er in de gemeenteraad te weinig draagvlak om de panden aan het Marktplein, zonder een bredere visievorming op het plein, anders dan conserverend te bestemmen. Wel heeft de raad daarbij uitgesproken dat conserverend niet betekent dat er de komende 10 jaar niets mag of kan veranderen. Bij passende initiatieven zal medewerking worden verleend aan eventuele toekomstige verandering van functies en dus herziening van het bestemmingsplan aan het Marktplein. Voorliggende visie vormt voor het meewerken aan een dergelijke bestemmingsplanherziening,

maar ook het toekennen van vergunningen of toekomstige wijzigingen aan de inrichting van het plein, de basis.

Vooruitlopend op deze visievorming is door de gemeente een tweetal discussie-avonden georganiseerd. Op 7 maart 2013 was dit een avond waarop eerst met de bewoners van het plein en vervolgens, met de ondernemers die daaraan gevestigd zijn, van gedachten werd gewisseld en waar wensen, ideeën en dromen konden worden geuit. Op een tweede, breder ingestoken avond op 28 maart 2013, waren ook de andere inwoners van Middenbeemster uitgenodigd om concreter mee te denken over een aantal actuele thema's die op het Marktplein aan de orde zijn. Hierbij ging het om thema's als inrichting van het plein, parkeren, terrassen, bushaltes en evenementen. In voorliggende visie zijn de uitspraken van deze twee avonden gebruikt en is door het gemeentebestuur een heldere keus gemaakt voor toekomstige ontwikkelingen van het Marktplein.

De visie is als volgt opgebouwd. In het volgende hoofdstuk vindt u een korte toelichting op het Marktplein en haar (historische) context. Vervolgens worden in hoofdstuk drie reeds gemaakte afspraken en bestaand beleid, dat van invloed is op het Marktplein, toegelicht. In hoofdstuk vier wordt de visie in algemene zin beschreven en vervolgens, aan de hand van een aantal thema's nader toegelicht. Tot slot wordt een beknopte samenvatting gegeven en zijn de belangrijkste keuzes op een rij gezet.

Historische context Marktplain

Het Marktplain in Middenbeemster vormt het historisch en geografisch middelpunt van polder De Beemster. De polder was in 1612 drooggelegd en op het kruispunt van de Middenweg en de Rijperweg werd het dorp Middenbeemster gesticht. Dit zogenaamde kruisdorp werd gebouwd rond het kruispunt dat als plein de centrale plek van het dorp en de polder was. Midden op dit kruispunt werd een lindeboom geplant. Aan de oostzijde van het plein werden de Protestantse kerk en een boerderij gebouwd en in de buurt werden het Herenhuis en de school gebouwd. In 1622 werd het plein, ten behoeve van de veemarkt, van palen voorzien.

In de eerste twee eeuwen, tot circa 1800, waren de stedelingen de 'eigenaar' van de Beemster en waren de boeren vooral pachters. Aan het Marktplain dateren, naast de kerk en de boerderij, alleen het oorspronkelijke Spijshuis, de Wagenmakerij, de Travaille en de Smidse nog uit die tijd. In de periode vanaf circa 1815, na de Franse tijd, werden de boeren steeds welvarender. Vanaf circa 1855 werd ook de macht van boeren steeds groter omdat ze steeds vaker toetraden tot zowel het gemeente- als het waterschapsbestuur. Door de toenemende welvaart onder boeren, nam ook het voorzieningenapparaat in de polder toe. De bebouwing aan het Marktplain is met deze ontwikkeling meegegroeid. Het tegenwoordige Herenhuis, de kosterij en de pastorie werden gebouwd. Nog steeds is de meer gesloten bebouwing aan de westzijde zichtbaar, in tegenstelling tot de meer open bebouwing, met de kerk en de boerderij, aan de oostzijde. In 1874 werd de lindeboom, die midden op het plein

regelmatig dienst deed als vreugdeboom, gekapt.

Op het Marktplain vonden verschillende activiteiten plaats waarvan de veemarkt één van de oudste en bekendste is. De huidige inrichting van het plein dateert uit de 19e eeuw. De palen met hekken, de bomenrijen en de specifieke bestrating met afvoergoten maken de functie van veemarkt nog duidelijk herkenbaar. In 1930 sneuvelde voor het pand van de Boerenleenbank, het huidige makelaarskantoor, de eerste hekken en 7 jaar later werd het gehele zuidoost kwadrant, ten behoeve van de feesten, van hekken ontdaan. Momenteel is dit deel van het plein ingericht als parkeerterrein en vormen de rijen met bomen de scheiding tussen de verschillende parkeerplekken. De inrichting van de drie overige kwadranten is nog grotendeels in tact.

Zo zijn de inrichting van, en de bebouwing en de functies aan, het plein de afgelopen eeuwen doorlopend aan verandering onderhevig geweest. De huidige bebouwing is in de loop van de eeuwen toegevoegd en/of verbouwd, verschillende functies kwamen en gingen en de inrichting van de wegen en het plein zijn aangepast aan de komst van de 'heilige koe'. Het Marktplain heeft daarbij steeds de maatschappelijke ontwikkeling van de Beemster gevolgd.

Beleid Marktplain

In binnen de gemeente Beemster zijn voor het Marktplain of de omgeving van het Marktplain al diverse afspraken gemaakt of is beleid vastgesteld. Deze afspraken en dit beleid vormen voor deze visie een gegeven. Dat neemt niet weg dat op basis van de visie in de toekomst beleid kan worden aangepast, of nieuw beleid kan worden opgesteld.

Beschermd dorpsgezicht

In 1985 is de historische kern van Middenbeemster aangewezen als beschermd dorpsgezicht op grond van de Monumentenwet. Met name de bewaard gebleven strakke 17e eeuwse stedenbouwkundige opzet met het centrale marktplain en het bebouwingsbeeld van binnen uit gezien, worden daarin benadrukt. Kenmerkend voor het plein is de tegenstelling tussen de meer besloten westelijke helft en de relatief open overzijde. De bomerijen dragen er aan bij dat het plein zich als een samenhangende ruimte manifesteert. Kenmerkend voor de indeling van de openbare ruimte zijn de bomerijen met de veemarkthekken en het op de veemarktfunctie afgestemde bestratingprofiel. De bescherming van het beschermd dorpsgezicht is in diverse beleidsdocumenten geregeld.

UNESCO werelderfgoed

In 1999 is, vanwege de uitzonderlijke cultuurhistorische waarden, aan De Beemster de status van Werelderfgoed toegekend door UNESCO. Het werelderfgoedpredicaat is een kwaliteitscertificaat. Het is een erkenning dat De Beemster als woon- en werkgemeenschap en uniek cultuurlandschap een eigen identiteit bezit waarin nut,

noodzaak en schoonheid zich moeiteloos verenigen. Het predicaat 'werelderfgoed' betekent voor het Marktplain dat zowel in de Structuurvisie, in bestemmingsplannen als in de Omgevingsnota een verder afwegingskader en toetsingscriteria zijn benoemd voortkomend uit deze bijzondere ruimtelijke identiteit.

Structuurvisie en Omgevingsnota

In 2012 heeft de gemeenteraad van Beemster zowel de Structuurvisie als de Omgevingsnota vastgesteld. De Structuurvisie vormt het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen en geeft aan waar welke functies wenselijk zijn en waar niet. De Omgevingsnota geeft beoordelingscriteria voor ingrepen in de ruimte, zowel bouwen of verbouwen, inrichten van de openbare ruimte of wijzigen van een monument.

In de Structuurvisie Beemstermaat worden de kwaliteit en de ambities van De Beemster beschreven. Zo is aangegeven dat Middenbeemster, vanuit cultuurhistorisch oogpunt de belangrijkste bebouwde structuur vormt en dat dit ook letterlijk als middelpunt van De Beemster herkenbaar moet blijven. Een van de ambities daarbij is het toegankelijk en beleefbaar maken van De Beemster als werelderfgoed. De Beemster laat zich als werelderfgoed moeilijk 'lezen' als men in het gebied zelf staat. Dit beeld wil het gemeentebestuur verbeteren. Het versterken van de recreatieve functie, om de droogmakerij beter te kunnen beleven, is een ambitie die ook raakt aan het Marktplain. Een opgave die in dat kader is geformuleerd is *'het faciliteren van de ruimtelijke ontwikkeling van het dorpshart van*

Middenbeemster tot een levendig dorpsplein met meerdere horeca- en winkelgelegenheden (...) In combinatie met meer mogelijkheden tot meerdaags verblijf in de polder, zal dat leiden tot meer bezoek en ook versterking van de sociaaleconomische positie van de ondernemers in het dorp.'

Ook het opstellen van een dorpsontwikkelingsplan voor Middenbeemster waarbij 'de verdere ontwikkeling van het dorpshart (het Marktplein)' als opgave is benoemd, raakt in de Structuurvisie aan het Marktplein.

De Beemster Omgevingsnota (vastgesteld 10 juli 2012) bevat de criteria voor ruimtelijke kwaliteit en omvat onder meer de welstandsnota van de gemeente Beemster. In aanvulling daarop zijn in de nota ook criteria geformuleerd voor de omgevingsvergunning, voor het wijzigen van een monument en voor de inrichting van de openbare ruimte.

In de Omgevingsnota is de kern van Middenbeemster aangeduid als '*gebied dat primair bepalend is voor de uitzonderlijke waarde van De Beemster*'. Zowel de kenmerken van de structuur, de openbare ruimte, de bebouwing en detaillering, materiaal als kleur worden in de nota beschreven. Vervolgens zijn de criteria voor de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied benoemd. Deze criteria dienen als toetsingscriteria voor de welstandscommissie bij eventuele bouwaanvragen. Tezamen met de status van beschermd dorpsgezicht en het bestemmingsplan zijn dit belangrijke criteria voor het beoordelen van bouwaanvragen en andere ruimtelijke ontwikkelingen op en aan het Marktplein.

Bestemmingsplan Middenbeemster en Westbeemster 2013

Tot slot worden in het *Bestemmingsplan Middenbeem-*

ster en Westbeemster 2013, dat in juni 2013 door de raad zal worden vastgesteld, de huidige functies rond het Marktplein bestemd, een zogenaamd conserverend bestemmingsplan. Zoals gezegd betekent dit niet dat er de komende jaren geen veranderingen mogen plaatsvinden. De gemeenteraad heeft duidelijk aangegeven dat zij eventuele (bouw)aanvragen die afwijken van de huidige bestemming zorgvuldig wil kunnen beoordelen.

Daarnaast is de status van beschermd dorpsgezicht formeel vastgelegd in het bestemmingsplan. Ter bescherming van de waardevolle samenhang van de bebouwing en de (openbare) ruimte is in de planregels een beperking van de bouw- en gebruiksmogelijkheden opgenomen. De karakteristieken per pand mogen niet zomaar worden aangepast. Het gaat daarbij om de maximaal toegestane goot- en bouwhoogte, de ligging van de voorgevelrooilijn, de ligging van de zijgevelrooilijn, de perceelsbreedte, het bebouwingstype, de kaprichting en -vorm en de hellingshoek van het dak. Alleen door middel van een afwijkingsbevoegdheid kan hiervan worden afgeweken.

Ook een aantal andere werkzaamheden zoals verharderen, het verbreden van sloten of het weghalen van beplanting is niet zomaar toegestaan. Ook voor het slopen is een vergunning nodig. In alle gevallen dient, voordat vergunning wordt verleend, eerst de gemeentelijke monumentencommissie te worden geraadpleegd om te beoordelen of ingrepen leiden tot mogelijke aantasting van de cultuurhistorische waarden die samenhangen met het beschermde dorpsgezicht. Hiermee is de bijzondere ruimtelijke karakteristiek van het Marktplein in Middenbeemster gewaarborgd.

Funcziemenging, dynamiek en evenwicht op het Marktpllein

Het Marktpllein in Middenbeemster heeft zich de afgelopen vier eeuwen op een dynamische wijze ontwikkeld van een kruispunt van twee wegen met een kerk, tot een gezellig dorpsplein met een grote diversiteit aan functies. Juist deze ontwikkeling heeft het plein gemaakt tot wat het is en het gemeentebestuur van Beemster doen besluiten geen stolp over het plein te plaatsen maar ruimte te blijven bieden voor nieuwe ontwikkelingen. De laatste zin van het Aanwijzingsbesluit tot Beschermd Dorpsgezicht uit 1985 vormt daarbij nog steeds een belangrijke inspiratie en kan als opmaat worden gezien voor voorliggende visie: *'De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.'*

Funcziemenging

Het Marktpllein heeft altijd verschillende functies gehuisvest die in de loop van de eeuwen continu aan verandering onderhevig zijn geweest. Hierbij hebben zowel maatschappelijke als economische ontwikkelingen een belangrijke rol hebben gespeeld. Zo is de detailhandel door de opkomst van de supermarkt de afgelopen decennia teruggelopen en is de horeca door een andere vrijetijdsbesteding en groeiende welvaart juist toegenomen. Ook het wonen aan het Marktpllein is door de eeuwen heen een constante factor geweest maar ook hierbij zijn de mate waarin en wijze waarop gewoond werd steeds verschillend geweest. Tot slot heeft het gebruik van fiets en auto tot een andere invulling van het plein geleid waarbij de voormalige veehekken momenteel ook dienst doen als fietsenrek.

Dynamiek

Deze dynamiek van funcziemenging en functieverandering is kenmerkend voor het centrum van een nederzetting en daarmee niet uniek voor het Marktpllein in Middenbeemster. Deze dynamiek wordt gevoed door ontwikkelingen die je als overheid niet altijd kunt en wellicht ook niet zou moeten willen beïnvloeden. Deze dynamiek heeft te maken met de economische situatie, welvaart, ondernemerschap, ontwikkeling, initiatief, lef, pionieren en investeren. Dit zou je als overheid in het centrum van een dorp vooral moeten faciliteren zodat een neerwaartse spiraal van leegstand en verpaupering te allen tijde wordt voorkomen.

Evenwicht

Het faciliteren van dynamiek betekent niet dat je aan elk initiatief altijd maar medewerking moet verlenen of dat je elke ontwikkeling maar moet toelaten. De dynamiek van het dorpshart zit hem juist ook in een bijzonder evenwicht van het verdragen van elkaars nabijheid. Het evenwicht waarbij gezelligheid misschien af en toe als 'last' wordt ervaren maar nooit zou mogen overslaan in 'overlast'. Dit evenwicht heeft te maken met een gezonde menging van functies maar vooral ook met de wijze waarop deze functies met en naast elkaar bestaan.

Reguleren versus faciliteren

Hiermee komen we vanuit funcziemenging, dynamiek en evenwicht bij de kern van de visie voor het Marktpllein in Middenbeemster. Wat moet je als overheid reguleren, wat moet je faciliteren en wat moet je loslaten? Hierbij spelen

zaken als maatschappelijk belang, eigendom, kwaliteit en veiligheid een belangrijke rol. Met betrekking tot de dynamiek en de functiemenging rond het Marktplaatsplein wil de gemeente vooral faciliterend optreden. Deze kernkwaliteiten van een centrumgebied moet je als gemeente toelaten om te voorkomen dat het hart van je dorp tot stilstand komt. Dit betekent absoluut ook dat je moet sturen op ruimtelijke kwaliteit en er zorg voor moet dragen dat aspecten als veiligheid en hinder goed zijn afgedekt. Hierbij speelt het aspect evenwicht een belangrijke rol. Wanneer dragen ontwikkelingen nog bij aan de gezelligheid van het Marktplaatsplein en wanneer slaat het van 'last' over in 'overlast'. Het gebruik van de openbare ruimte, de plek waar de verschillende functies met hun gebruik samenkomen, is daarin de verbindende factor. Dat is ook precies de plek waar de gemeente als eigenaar regulerend kan en wil optreden.

Visie Marktplaatsplein

Het Marktplaatsplein in Middenbeemster moet een centrale plek in het dorp en in de polder zijn waar een grote mate van dynamiek heerst en waar verschillende functies zowel in tijd als plek naast elkaar kunnen floreren. Het is een plek waar verschillende gebruikers samenkomen en waar dit vooral tot een gezellige, bruisende plek moet leiden waar men af en toe best een beetje 'last' van elkaar mag hebben maar waar 'overlast' voorkomen moet worden.

In het volgende hoofdstuk wordt een aantal thema's dat te maken heeft met functiemenging, dynamiek en evenwicht op het Marktplaatsplein benoemd. Per thema wordt vervolgens aangegeven welke keus de gemeente vanuit de visie op het Marktplaatsplein maakt.

Visie Marktpluin

Het Marktpluin in Middenbeemster is een gebruikspluin. Het is het plein van iedereen, van de bewoner tot de ondernemer en van de toevallige passant tot de toerist. Juist het gebruik van het plein, van de bebouwing en de openbare ruimte, maakt dat het plein leeft en bruist. Het is goed in deze visie het huidig gebruik en een gewenste (nu misschien nog onbereikbaar) toekomstig gebruik naast elkaar te zetten. Een visie is namelijk een inspirerend, uitdagend en dynamisch beeld van de toekomst dat collectief wordt gedeeld en dat perspectieven biedt over een langere periode.

De thema's die hierna aan de orde komen zijn:

- Functies aan het plein
- (Historische) inrichting plein
- Auto's op het plein
- Fietsen op het plein
- Terrassen op het plein
- Bushaltes op het plein
- Activiteiten en evenementen

Functionies aan het plein

Momenteel zijn aan het Marktpluin verschillende functionies gevestigd. Het betreft daarbij een aantal woningen, een aantal horecazaken, panden met detailhandel, dienstverlenende functionies en een aantal sociaal-maatschappelijke functionies (Onder de Linden, de Kosterij, Protestantse kerk). Het soort functionies is de afgelopen eeuwen, als gevolg van ontwikkelingen in de tijd, continu onderhevig geweest aan veranderingen. Zo was er in het verleden meer detailhandel en minder horeca gevestigd en zijn verschillende

panden door de eeuwen heen van functie veranderd. Deze (veranderende) mix van verschillende functionies draagt bij aan het dynamische karakter van deze centrale plek in het dorp en in de polder en maakt dat deze plek een maatschappelijke en economische betekenis heeft. Het Marktpluin kan daarbij niet los worden gezien van andere plekken in het dorp, zoals de Rijperweg met de detailhandel en het Tobias de Coeneplein. Wel neemt het Marktpluin een eigen positie in waarbij de functionies, met respect voor het beschermd dorpsgezicht, het gebruik van het plein ondersteunen.

Juist de economische en maatschappelijke ontwikkelingen zijn bepalend geweest voor de dynamische mix tussen wonen en werken aan het Marktpluin. De gemeente is dan ook van mening dat de functionies aan het plein moeten kunnen blijven mee bewegen met de ontwikkelingen in de tijd. De gemeente heeft hierbij primair een faciliterende rol waarbij aspecten die binnen de macht van de overheid liggen, in het hiervoor beschreven beleid zijn gereguleerd. Hierbij kan gedacht worden aan de stedenbouwkundige waarden van het plein, de karakteristiek van de bebouwing en de hierbij horende maatvoering en uitstraling.

Aspecten die te maken hebben met '(over)last' vragen uiteraard aandacht bij veranderingen op of aan het plein. Hierbij gaat het om voldoende parkeerruimte (zowel kort als lang), hinder door geluid (openingstijden) en afspraken over het gebruik van de openbare ruimte (terrassen, uitstalruimte, reclame, etc.). De gemeente is van mening

dat niet de (horeca)bestemming van een pand aanleiding is voor overlast, maar de wijze waarop van deze bestemming gebruik gemaakt wordt. Daarentegen is bewoning van panden ook geen verzekering tégen overlast maar zijn de inrichting van de buitenruimte, het nakomen van afspraken en een adequate handhaving dat wel. Het gemeentebestuur zal daarom het bestemmingsplanen de regels uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) strikt handhaven, maar laat het komen en gaan van functies en activiteiten, binnen de vastgestelde kaders, over aan de markt.

(Historische) inrichting plein

De inrichting van het plein wordt aan de ene kant gekenmerkt door de historische functie die het als veemarkt heeft gehad, de hekken met de bankjes, de afvoergoten en de rijen met bomen getuigen hier nog van. Anderzijds heeft de inrichting van het kruispunt zich juist aangepast aan de huidige tijd waarin fietsen, auto's en bussen bepalend zijn voor maatvoering en materiaalkeus. De historisch gerelateerde inrichting van de kwadranten wordt door een ieder gewaardeerd en men begrijpt dat dit ook het unieke karakter van het Marktpllein uitdraagt. De iets lastigere toegankelijkheid, af en toe een wiebelende terastafel en soms wat last van vogels in de bomen wordt daarbij op de koop toe genomen.

De inrichting van de wegen op het plein en met name het ruimtelijk profiel van de Middenweg roept meer vraagtekens op. De aanwezigheid van de brede stroken aan weerszijden van de rijbaan, o.a. ten behoeve van het halteren van de bussen, zorgt er ook voor dat mensen hun auto hier, gedurende lange tijd, kunnen parkeren. Deze

geparkeerde auto's zijn velen, vanuit de ruimtelijke kwaliteit van het Marktpllein, een doorn in het oog. Daarnaast valt ook de materialisatie met asfalt van zowel Rijperweg als Middenweg ter hoogte van het Marktpllein uit de toon. Het asfalt plaatst het doorgaande karakter van de wegen boven de verblijfskwaliteit van het plein. De rijbanen vormen hierdoor een barrière op het plein en voor de voetganger moet met allerlei kunstgrepen als paaltjes, zebrapaden en verkeerslichten een veilige (oversteek)-situatie worden gecreëerd.

Het Marktpllein zal aan ruimtelijke identiteit winnen als het profiel van de Middenweg wordt versmald tot alleen een rijbaan en zowel de Middenweg als de Rijperweg ter hoogte van het plein worden ingericht met een klinkerverharding. Hierdoor wordt de auto meer een gast op het plein en ontstaat er ruimte voor de voetganger. De bus kan ter hoogte van het plein halteren op de rijbaan en geparkeerde auto's zijn binnen dit profiel niet meer toegestaan. Het verblijfskarakter wint aan betekenis, de snelheid van de auto gaat omlaag en de inrichting kan worden aangepast aan het al bestaande 30 km/uur regime. Dit betekent dat ook de verkeerslichten, de zebrapaden en de grote hoeveelheid 'Amsterdammertjes' kunnen komen te vervallen.

Voor de kwadranten van het plein kan het straatmeubilair en de straatverlichting tot slot nog beter worden aangesloten op de unieke karakteristiek van het plein. Het gaat hierbij zowel om de esthetische kwaliteit van prullenbakken, paaltjes, bewegwijzering, verkeersborden en verlichtingsarmaturen, dus de uiterlijke verschijningsvorm, als ook om de kwantiteit, dus de hoeveelheid, ervan. Andere

armaturen passen beter bij de historische ambiance van het Marktpllein. Ook de kleur van de verlichting kan, zonder dat dit afbreuk doet aan het verlichtingsniveau, aangepast worden aan de sfeer van het Marktpllein. De gemeente zal hiertoe, in samenspraak met de eigenaren op het plein, een integraal verlichtingsplan laten opstellen.

Auto's op het plein

Op het marktpllein mogen auto's momenteel op verschillende plekken worden geparkeerd. Het gaat hierbij om de eerder genoemde stroken langs de Middenweg met ter hoogte van het Chinese restaurant ook een mogelijkheid voor haaksparkeren. Daarnaast is er specifiek parkeerruimte aangelegd in het zuidoostelijk deel van het plein, bij de kerk. Hier is de karakteristieke inrichting met hekken en afvoergoten ook verdwenen en zijn tussen de bomenrijen verschillende vormen van parkeren aangebracht. Tot slot wordt het noordoostelijke deel van het plein intensief gebruikt als parkeerplaats.

De geparkeerde auto's vormen voor veel gebruikers van het plein een verslechtering van het ruimtelijke beeld. De auto's ontnemen op veel plekken het zicht op het plein en vormen geen visitekaartje voor het hart van het dorp. Bovendien zorgen ze op sommige plekken voor onveilige situaties voor zowel fietsers als voetgangers. Daarentegen wordt het toelaten van geparkeerde auto's, bijvoorbeeld voor het snel kunnen afhalen van maaltijden bij de diverse horecazaken of het goed bereikbaar zijn van de kerk, ook van belang geacht.

Omdat de geparkeerde auto's strijdig zijn met het historische beeld, maar vooral omdat ze zeer storend zijn in het huidige ruimtelijk beeld, kiest de gemeente ervoor

het Marktpllein op termijn autovrij te maken. Autovrij betekent daarbij dat het parkeren van auto's langer dan bijvoorbeeld 30 minuten niet is toegestaan maar dat er wel speciale parkeerplaatsen voor invaliden op het plein komen. Hiermee blijft het afhalen van maaltijden bij de verschillende horecazaken of het afzetten van mensen en goederen op het plein toegestaan, maar zal voor langer parkeren moeten worden uitgeweken naar een alternatieve locatie. De gemeente gaat hiervoor het parkeerterrein bij het gemeentehuis inzetten. De huidige tuin kan daarbij gebruikt worden voor het uitbreiden van de capaciteit. Goede bewegwijzering naar het parkeerterrein maar ook het instellen en het handhaven van een parkeerverbod op het plein zijn hiermee onlosmakelijk verbonden.

Fietsen op het plein

Naast geparkeerde auto's vormen ook geparkeerde fietsen voor veel mensen een rommelig aanzien van het plein. Met name ter hoogte van de bushaltes worden de historische hekken gebruikt om fietsen tegenaan te stallen. Het feit dat fietsen een stuk transparanter zijn dan auto's en ze bijdragen aan het oer-Hollandse beeld, wordt daarbij door veel mensen als verzachtend gezien.

De gemeente is van mening dat momenteel het ruimtelijk beeld op het plein door de gestalde fietsen niet dermate wordt verstoord dat gezocht moet worden naar alternatieven. De bestaande hekwerken worden door de gemeente juist als goede, multifunctionele (fietsen)hekken gezien. Het concentreren van fietsen aan bijvoorbeeld de rand van het plein zal de fietsen als massa in het beeld veel opvallender maken. Bovendien voegen ze zich dan, zoals nu het geval is, niet meer als vanzelfsprekend in de

bestaande inrichting van het plein. De gemeente denkt dat met het autovrij maken van het plein een veel grotere stap wordt gezet in het verbeteren van het ruimtelijk beeld. Fietsen gaan door hun transparantie uiteindelijk veel meer op in het totale, Hollandse straatbeeld.

Terrassen op het plein

Terrassen dragen bij aan de levendigheid van het Marktplein. Momenteel wordt bij de verschillende horecazaken het neerzetten van terrassen gedoogd. De gemeente Beemster heeft hier nog geen specifiek beleid voor opgesteld maar dat is iets dat de komende periode zeker zal worden opgepakt. Aspecten die hierbij in ieder geval aan de orde dienen te komen zijn het terrasmeubilair (stoelen, tafels, parasols), terraschermen en reclame- en/of uitstallingsborden.

Voor terrassen in de openbare ruimte is altijd een horeca-exploitatievergunning nodig op grond van de APV. Hierin worden een aantal functionele randvoorwaarden gesteld, zoals sluitingstijden, maar ook wordt de locatie van het terras afgebakend. Hieronder worden een aantal randvoorwaarden beschreven voor objecten op een terras, zoals parasols en terrasmeubilair.

Alle meubilair dient wegneembaar te zijn en dient tussen sluitings- en openingstijd uit de openbare ruimte te worden weggehaald. Ook indien er andere activiteiten op het plein plaatsvinden dienen de terrassen, uiteraard in overleg tussen gemeente en exploitant, te worden verwijderd. Vlonders, verhogingen, podia of andere soortgelijke bouwwerken zijn niet toegestaan.

Terrasmeubilair heeft een natuurlijke materialisatie en ook

het kleurgebruik is natuurlijk en sluit aan bij de sfeer en karakteristiek van de horecaonderneming en het Marktplein als geheel.

Het meubilair waaronder stoelen, het gehele doek van de parasols en reclame-uitingen, blijven binnen de grenzen van het terras. Eventuele reclame-uitingen op parasols, terrasafscheidings- en windschermen zijn zeer ondergeschikt en beslaan een minimaal oppervlak van het totaal. Reclame bevindt zich bij parasols bij voorkeur op de volants. De terrasafscheidings- en windschermen bestaan op zithoogte uit transparant materiaal waardoor er, zittend op het terras, een vrij zicht is. Per terras zijn maximaal twee uitstallingsborden toegestaan.

Bushaltes op het plein

De bus is het openbaar vervoermiddel van de beemster. Het is van belang dat de verschillende buslijnen op één centrale plek halteren, zodat passagiers daar kunnen overstappen. Het Marktplein is, gelet op de routing, de enige plek in Middenbeemster waar dat mogelijk is. Dit betekent dat de bushaltes in de toekomst op het Marktplein zullen blijven.

Momenteel zijn er op het Marktplein drie bushaltes. Twee haltes voor lijnbussen aan de Middenweg, één halte op het noordoostkwadrant (zijde lunchroom) en één halte op het zuidwestkwadrant (zijde Spijshuis). Daarnaast is er een halte op het zuidoostkwadrant (zijde kerk) voor de buurtbus. Binnen de Beemster worden in de komende 20 jaar veel nieuwe woningen gebouwd. De gemeente Beemster heeft in samenwerking met verschillende partijen bekeken op welke wijze het openbaar vervoer door deze en andere (regionale) ontwikkelingen dient te

worden aangepast. Er is daarbij rekening gehouden met OV-routes die 'robuust en duurzaam' ingevuld dienen te worden om te voorkomen dat in de toekomst het draagvlak voor een lijn gaat afnemen. Uit deze studie is een verlegging van buslijn 129 over het Marktplein voortgekomen. De verwachting is dat deze lijn vanaf half december 2013, komende over de Middenweg vanuit Alkmaar, zal afslaan naar de Rijperweg en zo via de Purmerenderweg naar Purmerend zal rijden, en vice versa. Als gevolg van deze verlegging zal er op het Marktplein een nieuwe halte bij moeten komen aan de Middenweg, op het noordwestkwadrant (zijde Oude Munt).

Met het aanleggen van de nieuwe halte zullen tevens de huidige haltes worden aangepast naar de wettelijke normen van haltetoegankelijkheid. Dit betekent onder andere dat ze toegankelijk moet zijn voor mindervaliden. Bij de uitvoering van de bushaltes en de bijhorende informatiebording dient in ieder geval rekening te worden gehouden met het feit dat het Marktplein onderdeel is van het beschermd dorpsgezicht. Het toepassen vanabri's of andere bebouwingsobjecten bij de haltes is lastig in te passen binnen het ruimtelijk beeld van het Marktplein. De gemeente is hier dan ook geen voorstander van en zal dit met de betrokken partijen verder uitwerken.

Evenementen en activiteiten

Op het marktplein vinden momenteel verschillende activiteiten en evenementen plaats waarvan de Beemster feestweek in juli elk jaar de grootste is. Voorheen werd ook de weekmarkt op het Marktplein gehouden en door verschillende partijen is aangegeven dat deze weer terug zou moeten op het plein. Dit is voor de toeloop op het

plein en het gebruik van de daar gevestigde horeca goed. Ook voor de winkeliers aan de Rijperweg is dit een verbetering. Hun winkels zijn beter bereikbaar en er is meer parkeerruimte als de weekmarkt op het Marktplein plaatsvindt.

De gemeente gaat daarom actief inzetten op het verplaatsen van de weekmarkt naar het Marktplein met een optimale facilitering van de marktloop. Hiermee zal een kwaliteitsverbetering optreden van zowel het Marktplein als het winkelhart Rijperweg.

Tot slot is de gemeente voorstander van allerlei activiteiten en evenementen op het Marktplein. Hierbij kan gedacht worden aan een markt voor streekproducten, kleinvee, boeken of antiek maar ook aan een oldtimer-show, een ruilbeurs of een spelletjesdag voor kinderen. Uiteraard zal voor deze activiteiten een vergunning moeten worden aangevraagd bij de gemeente. Maar deze zelfde gemeente zal hier haar maximale medewerking aan verlenen, uiteraard met in achtname van het voorkomen van 'overlast'.

Tot slot

De gemeente is van mening dat in voorliggende visie een aantal belangrijke keuzes zijn gemaakt voor het gebruik van het Marktpllein. De gemeente ziet het Marktpllein daarbij als de spiegel van de historische ontwikkeling van de Beemster, waarbij hetgeen verwijst naar het verleden behouden moet blijven, maar wat de weg wijst naar de toekomst zeker moet worden ingepast. De status van beschermd dorpsgezicht biedt hierbij een goede bescherming voor de waardevolle samenhang van de bebouwing en de (openbare) ruimte. Op en aan deze bijzondere plek in het hart van het dorp wil de gemeente echter ook voldoende ruimte blijven bieden aan ontwikkelingen. In deze visie hebben de aspecten functiemenging, dynamiek en evenwicht daarom steeds een belangrijke rol gespeeld.

Belangrijke keuzes in de visie zijn:

- Functiemenging is een dynamisch proces dat het Marktpllein heeft gemaakt tot wat het nu is. De verhouding tussen wonen en werken wordt daarbij bepaald door maatschappelijke en economische ontwikkelingen.
- Het profiel van de Middenweg en de materialisatie van Middenweg en Rijperweg worden ter hoogte van het plein meer in lijn gebracht met het karakter van verblijfsgebied van het Marktpllein.
- De uitstraling van het straatmeubilair en de verlichtingsarmaturen zal in de toekomst betere aansluiting vinden bij de karakteristiek van het plein als geheel.
- De gemeente kiest ervoor het Marktpllein op termijn volledig autovrij te maken, met uitzondering van invalidenparkeerplaatsen, kort parkeren om in- en uit te stappen of eten af te halen en de mogelijkheid voor

laden en lossen van goederen. Er wordt een parkeer-alternatief ontwikkeld bij het herbestemming van het gemeentehuis en de bijhorende tuin.

- De gemeente ziet de, tegen de veehekken gestalde, fietsen niet als een te grote beeldvervalsing op het plein. De gemeente gaat dan ook niet op zoek naar stallingsalternatieven, maar accepteert dit oer-Hollandse vervoermiddel op de huidige wijze op het plein.
- De gemeente gaat op korte termijn beleid opstellen voor het toepassen van terrassen op het Marktpllein. In uitvoering zal het meubilair zich zo goed moeten voegen in het karakteristieke beeld van het Marktpllein.
- Bij het toevoegen van een nieuwe bushalte en het aanpassen aan de wettelijke eisen van de overige drie haltes op het Marktpllein, zal de gemeente toezien op een zorgvuldige inpassing binnen het beschermd dorpsgezicht. Het aanbrengen van abri's en andere bebouwingsobjecten op het plein past daarbij niet binnen het karakteristieke beeld van het plein.
- De gemeente gaat zich actief inzetten voor verplaatsing en optimale facilitering van de weekmarkt p het marktpllein.
- De gemeente zal haar medewerking verlenen aan het mogelijk maken van allerhande activiteiten en evenementen op het Marktpllein, met inachtneming van het voorkomen van 'overlast'.

Wij hopen dat deze visie voor het Marktpllein een ieder zal inspireren tot het bijdragen aan een levendig dorpsplein in het hart van de Beemster. De eerste stap is hiermee gezet.

Colofon

Middenbeemster
april 2013

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder vooraf schriftelijke
toestemming van de gemeente Beemster.

SVP Architectuur en Stedenbouw

't Zand 17

Postbus 465

3800 AL Amersfoort

telefoon: **033 470 11 88**

fax: **033 470 06 11**

e-mail: **info@svp-svp.nl**

internet: **www.svp-svp.nl**